

1.8.2025

Tampereen yliopiston normaalikoulu

Erityisopettajakoulutuksen harjoitteluopas

Lv 2025–2026

Sisällysluettelo

1. Ohjattu harjoittelu	3
------------------------------	---

1.1.Ohjattu harjoittelu osana pedagogisia opintoja	3
1.2. Ohjattua opetusharjoittelua kuuluu kandi- ja maisteriopintoihin	4
1.3 Päämääränä onnistunut harjoittelukokemus	5
1.4 Opetusharjoittelun kehittäminen	6
1.5 Turvallisuus.....	6
1.6 Vaitiolovelvollisuus.....	6
1.7 Rikostaustaote.....	6
2 Erityisopetuksen perusharjoittelu alakoulussa (KAS.ERI.410) 5 op	7
2.1 Ajoitus.....	7
2.2 Edeltävät opinnot	7
2.3 Tavoitteet	7
2.4 Sisällöt	7
2.5 Toteutustavat	8
2.6 Toteutustapojen lisätiedot	8
2.7 Ohjaus.....	9
2.8 Reflektioteksti.....	9
2.9 Arviointi	10
3 Erityisopetuksen perusharjoittelu yläkoulussa ja lukiossa (KAS.ERI.420) 5 op	10
3.1 Ajoitus.....	10
3.2 Edeltävät opinnot	11
3.3 Tavoitteet	11
3.4 Sisällöt	11
3.5 Toteutustavat	11
3.6 Toteutustapojen lisätiedot	12
3.7 Ohjaus.....	12
3.8 Reflektioteksti.....	12
3.9 Arviointi	13
4 Erityisopetuksen syventävä harjoittelu 10op (KAS.ERI.610).....	13
4.1 Ajoitus.....	13
4.2 Edeltävät opinnot	13
4.3 Tavoitteet	13
4.4 Sisällöt	13
4.5 Toteutustavat	14
4.6 Toteutustapojen lisätiedot	14
4.7 Ohjaus.....	14

4.8 Reflektioteksti.....	14
4.9 Arviointi	14
5 Opetuksen seuraaminen ja suunnittelu.....	14
5.1 Opetuksen seuraaminen	14
5.2 Opetuksen suunnittelu	15
6 Oppimisen tukeen perehtyminen ohjatussa opetusharjoittelussa	15

1. Ohjattu harjoittelu

1.1. Ohjattu harjoittelu osana pedagogisia opintoja

Pedagogisiin opintoihin sisältyy kasvatustieteen ja erityispedagogiikan opintoja sekä ohjattua opetusharjoittelua, jotka tukevat asiantuntijuuden kehittymistä. Erityisopettajan pedagogisten opintojen tavoitteena on, että opiskelija kykenee huomioimaan perusopetuksen oppilaiden ja

lukion opiskelijoiden kehitysvaiheisiin liittyvät erityispiirteet ja osaa suunnata oppimisen ja koulunkäynnin tukea oppilaille ja oppilasryhmille tarkoituksenmukaisella tavalla.

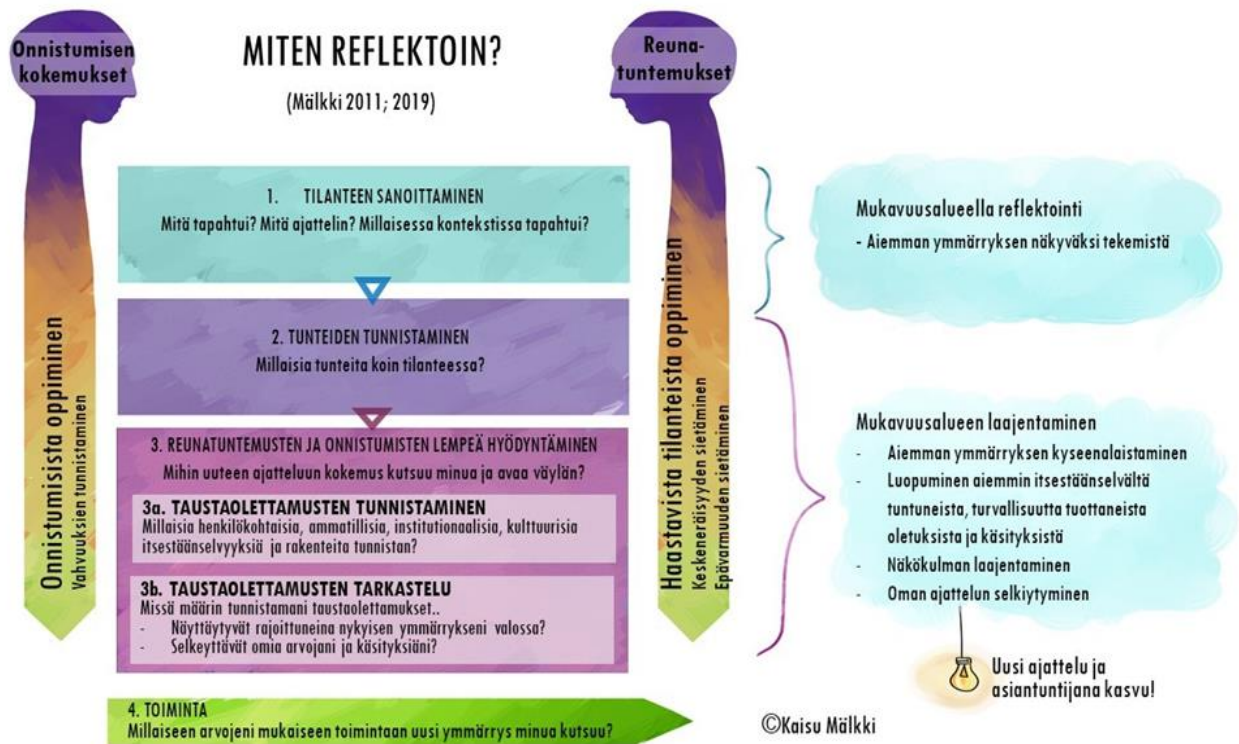
Erityisopetuksen perusharjoittelu alakoulussa (KAS.ERI.410) ja Erityisopetuksen perusharjoittelu yläkoulussa ja lukiossa (KAS.ERI.420) suoritetaan Tampereen yliopiston normaalikoulussa. Opetusharjoittelu koostuu eettisistä pohdinnoista, pedagogisista kokeiluista ja kehittelyistä sekä teorialiedosta sovellettuna käytännön tilanteisiin. Opetusharjoittelujaksojen aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti yksilöiden ja oppilasryhmien ohjaamiseen, erityisopettajan työn eri osa-alueisiin ja saa valmiuksia oppimisen ja koulunkäynnin tuen eri muotojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opinnot tukevat opiskelijan ihmis-, oppimis- ja tiedonkäsityksen sekä vuorovaikutustaitojen kehitystä. Opinnot syventävät ymmärrystä opetuksen yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista ulottuvuuksista. Harjoittelujaksojen tavoitteissa ja sisällöissä näkyvät koulutusohjelman läpileikkaavat juonteet: ammatillinen kasvu, moninaisuus sekä kestävä kehitys.

Erityisopettajaopiskelijan kasvu oppimisen ja koulunkäynnin tuen asiantuntijaksi on pitkäaikainen prosessi. Se edellyttää omaa aktiivisuutta, aloitteellisuutta ja vahvaa sitoutumista kehittymiseen. Opetusharjoittelun ohjaajat toimivat tukena tässä prosessissa. He ohjaavat opiskelijaa asiantuntijaksi kasvussa kullekin harjoittelujaksolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kasvun tukeminen konkretisoituu opiskelijan tai opiskelijaryhmän kanssa käytävissä pohdinnoissa. Näissä vuorovaikutustilanteissa tarkastellaan kasvatukseen ja opetukseen liittyviä asioita laaja-alaisesti ja rakennetaan yhteyksiä teorian ja käytännön välille.

1.2. Ohjattu opetusharjoittelu osana kandi- ja maisteriopintoja

Harjoittelujaksot poikkeavat tavoitteiltaan, työtavoiltaan ja/tai sisällöiltään toisistaan. Kandivaiheen opintoihin kuuluvat erityisopetuksen perusharjoittelu alakoulussa sekä erityisopetuksen perusharjoittelu yläkoulussa ja lukiossa (5 op ja 5 op) suoritetaan normaalikoulussa. Tutkiva harjoittelu (10 op) kuuluu maisterivaiheen opintoihin ja sen toteutus tapahtuu kenttäkoulussa erillisten ohjeiden mukaisesti.

Oman työn reflektointi suullisesti ja kirjallisesti kuuluu keskeisesti kaikkiin ohjattuihin opetusharjoittelujaksoihin. Mälkki (2011, 2019) on koonnut reflektioprosessin seuraavaan kuvioon.

1.3 Päämääränä onnistunut harjoittelukokemus

Opetusharjoittelut yhdessä teoriaopintojen kanssa rakentavat opettajuutta. Opettajana kasvu on yksilöllinen ja henkilökohtainen prosessi, jota tuetaan opetusharjoittelussa ohjauksen keinoin. Myös vertaisryhmän tuki on tärkeä.

Jokaiselle harjoittelujaksolle on asetettu tavoitteet, jotka määrittävät sekä opiskelijan että ohjaavan opettajan työskentelyä. Tavoitteet, keskeiset sisällöt ja käytännön toimintatavat ja aikataulut avataan opiskelijoille ennen luokkatyöskentelyn alkamista kaikille yhteisessä aloituksessa kunkin harjoittelujakson alussa. Ohjaava opettaja sopii ohjaukseensa tulevien opiskelijoiden kanssa tarkemmin harjoittelun sisällöistä sekä perehdyttää opetusryhmäänsä ja harjoittelun käytännön toimintatapoihin. Yhteisesti läpikäydyt ohjeet ja aikataulut selkiyttävät kaikkien osapuolten toimintaa. Harjoitteluun kuuluu muun muassa perehtyminen koulun opetussuunnitelmaan ja järjestyssääntöihin. Harjoittelun aikana opiskelija sitoutuu koulun toimintakulttuuriin ja käytänteisiin sekä rooliinsa kasvattajana.

Jos opiskelija jossain vaiheessa harjoittelua kokee opetusharjoittelun liian kuormittavaksi tai muuten ongelmalliseksi, kannustetaan häntä tuomaan asia esille ohjaustilanteissa mahdollisimman pian huolen herätessä. Harjoittelujaksojen aikana on myös muita opintoja, joten oman ajankäytön suunnittelu korostuu. Omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen on tärkeää.

Mikäli opetusharjoittelun suorittamisessa ja opettajaksi kasvun prosessissa ilmenee sellaisia ongelmia, jotka eivät ratkea ohjaavan opettajan kanssa käydyissä ohjaustilanteissa, voi harjoittelija tai ohjaava opettaja ottaa yhteyttä harjoittelujakson vastuuopettajaan. Tarvittaessa harjoittelija ja ohjaava opettaja voivat kääntyä myös harjoittelusta vastaavan rehtorin puoleen, joka tilanteen niin

vaatiessa kutsuu tilannetta ratkomaan myös muita asiantuntijoita. Asiantuntijat kootaan tapauskohtaisesti ja sen kokoamisesta ja kokoonpanosta keskustellaan osallisten kanssa. Myös useampi asiantuntija voi osallistua tunnin seuraamiseen tilanteen niin vaatiessa.

Molemminpuolinen kunnioittaminen on onnistuneen ohjaussuhteen ja vuorovaikutuksen lähtökohta. Kaikkien opetusharjoittelun toimijoiden yhteisenä päämääränä on tehdä harjoittelusta onnistunut oppimiskokemus.

1.4 Opetusharjoittelun kehittäminen

Opetusharjoittelun tavoitteet ja sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa. Harjoittelun käytännön toteuttamista suunnittelevat harjoittelukoordinaattorit yhteistyössä muiden Normaalikoulun opetusharjoittelutyöryhmien kanssa. Tarvittaessa työryhmä kuulee myös muita asiantuntijoita. Opetusharjoittelutyöryhmässä käsitellään opiskelijoilta ja ohjaajilta vuosittain kerättävä harjoittelujaksokohtainen palaute. Palaute esitellään aina ohjaaville opettajille ja sitä hyödynnetään harjoittelun kehittämisessä. Lisäksi valtakunnallisessa eNorssi-verkoston ohjatun harjoittelun työryhmässä käsitellään harjoittelun ajankohtaisia kysymyksiä.

1.5 Turvallisuus

Opiskelijan ensimmäiseen harjoittelujaksoon (perusharjoittelu) kuuluu oppilaitosturvallisuuteen ja Normaalikoulun käytänteisiin perehtyminen osana aloitusseminaaria. Jokaisessa harjoittelussa ohjaava opettaja opastaa ainekohtaisiin turvallisuusnäkökulmiin. Lisäksi opettajat ohjeistavat opiskelijoita luokkiensa käytänteistä, joista osa liittyy myös turvallisuuteen. Jos opetusharjoittelija havaitsee koululla turvallisuuspuutteita, on hänen kerrottava asiasta ohjaavalle opettajalle tai rehtorille. Näin toimimalla harjoitellaan opettajan työssä vaadittavaa vastuullista toimintatapaa. Suositeltavaa on ladata koulun sähköinen turvallisuusopas (Notecrow) omaan puhelimeen.

1.6 Vaitiolovelvollisuus

Opetusharjoittelijoita koskee vaitiolovelvollisuus. Perusopetuslaissa säädetystä salassapitovelvollisuudesta kerrotaan opiskelijoille harjoittelun aloitusseminaarissa.

PL 40 § (24.6.2010/642):

*Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 37 §:ssä tarkoitetut henkilöt, kouluterveydenhuollon edustajat, koulukuraattorit, koulupsykologit ja **opetusharjoittelua suorittavat** eivät saa sivullisille ilmaista, mitä he ovat tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai tässä laissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.*

1.7 Rikostaustaote

Rikostaustaote tulee esittää pääsääntöisesti kaksi kertaa opintojen aikana. Ensimmäisen kerran ennen kandidaatin tutkintoon sisältyvää ensimmäistä harjoittelua tai opintojaksoa, johon sisältyy alaikäisten kanssa tapahtuvaa työskentelyä. Toisen kerran ennen maisterin tutkintoon sisältyvää ensimmäistä harjoittelua tai opintojaksoa, johon sisältyy alaikäisten kanssa tapahtuvaa

työskentelyä. Rikostaustaote tarkastetaan tiedekunnan opintopalveluissa. Asiasta löytyy tarkempaa tietoa Tampereen yliopiston opiskelijan käsikirjasta.

2 Erityisopetuksen perusharjoittelu alakoulussa (KAS.ERI.410) 5 op

2.1 Ajoitus

III opetusperiodi

2.2 Edeltävät opinnot

Erityispedagogiikan perusopinnot (25op) sekä Kasvatusalan työelämään tutustuminen (orientoiva harjoittelu) KAS.ORIE.020

2.3 Tavoitteet

Opiskelija

- perehtyy erityisopetuksen toimintaympäristöön ja osallistuu monipuolisesti koulun toimintaan
- perehtyy erityisopettajan työtehtäviin ja rooliin oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevassa monialaisessa yhteistyössä
- osaa kehittää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojaan erityisopettajan roolissa
- saa valmiuksia tuen tarpeen tunnistamiseen ja arviointiin painottaen oppimisvaikeuksien näkökulmaa hyödyntäen monipuolisesti erilaisia arviointivälineitä
- = osaa suunnitella erityisesti oppimisvaikeuksiin kohdistuvaa tukea huomioiden oppijan oppilaan kokonaistilanteen, osaa toteuttaa tukitoimia ja arvioida tuen vaikuttavuutta
- ymmärtää pedagogisen dokumentoinnin merkityksen oppimisen, koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tuen prosesseissa

2.4 Sisällöt

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opetusta yhteistyössä harjoittelua ohjaavan erityisopettajan, normaalikoulun lehtorien sekä muiden opetusharjoittelijoiden kanssa. Pääsääntöisesti harjoittelu toteutetaan yksilöharjoitteluna.

Suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan oppilaiden ja oppilasryhmien ryhmäkohtaiset ja oppilaskohtaiset tarpeet ja edellytykset sekä oppiaineiden ainedidaktiset lähtökohdat.

Harjoittelu koostuu opetuksen seurannasta, opetettavista tunneista, reflektiosta, kollegiaalisesta yhteistyöstä, yksilö- ja pienryhmäohjauksesta, luennoista, seminaareista ja muuhun erityisopettajan työhön tutustumisesta.

2.5 Toteutustavat

Ilmoittautuminen 15.9.2025 – 17.11.2025

Seurantaviikot 7.1.2026 - 16.1.2026

Opetusviikot 19.1.2026 - 20.2.2026

Seminaarit 2 t

- **aloitusseminaari** 8.12 klo 14.15-15.45 sisältäen turvallisuusnäkökulman ja normaalikouluun tutustumisen.
- **erityisopettajaharjoittelun teoreettinen ja käytännöllinen viitekehys** ke 7.1.2026 klo 13.15–14.45 Normaalikoulun auditorio

Pienryhmäopetus 25 t

- Ohjaavan erityisopettajan tapaaminen **to 8.1.2026 klo 14.15–15.45**
- Lisäksi yksilö ja ryhmäohjauksia erikseen sovittavina aikoina.

Harjoitukset 39 t

- **Opetuksen seuraamista/osallistuvaa havainnointia (18 t)**
 - Opetusryhmien seuraamista ja havainnointia 7.1.2026 - 16.1.2026.
 - Lisäksi omaa opetusta edeltävien opetustuntien seurantaa harjoittelun aikana.
- **Opetusta 17 t** 19.1. –20.2.2026
 - 10 tuntia yhteisopettajuudessa
 - 7 tuntia pienemmässä ryhmässä tai pienryhmässä
- **Erityisopettajan muuhun työhön tutustumista 4 t**
 - esim. konsultaatio, oppilashuolto, moniammatillinen työ ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Reflektiotekstin palautus 04.03.2026 mennessä

Itsenäinen työskentely 67 t

Yht. 135 t

2.6 Toteutustapojen lisätiedot

Perusharjoittelu suoritetaan Normaalikoulussa painottuen joko luokanopetuksen yhteydessä annettavaan erityisopettajan opetukseen tai aineenopetuksen yhteydessä annettavaan erityisopettajan opetukseen. Opetusharjoittelussa tehdään yhteisopettajuutta myös lehtoreiden sekä luokanopettaja- ja aineenopettajaopiskelijoiden kanssa mahdollisuuksien mukaan. Aineenopetuksen yhteydessä annettavan erityisopetuksen harjoitteluun kuuluu 1 op lukiossa suoritettavaa harjoittelua.

Perusharjoittelut KAS.ERI.410 ja KAS.ERI.420 suoritetaan perusopetuksessa ja lukiossa siten, että kaikki opiskelijat pääsevät harjoittelemaan eri ikäisten oppilaiden erityisopetusta

harjoittelukokonaisuuden aikana. Osana harjoittelua tehdään yhteistyötä luokanopettajien ja aineenopettajien kanssa. Jos perusharjoittelu KAS.ERI.410 ei opiskelijalla toteudu alakouluympäristössä, suoritetaan perusharjoittelu KAS.ERI.420 alakoulussa. Ohjaaja määrittää harjoittelussa teemat luokan ja oppilaiden/opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Työskentely sisältää opetuksen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisen tuen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia sekä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuuden suunnittelua ja raportointia. Lisäksi opettajaksi kasvun reflektio ja siitä kirjoitettava teksti kuuluu osaksi harjoittelun suoritusta.

2.7 Ohjaus

Aloitusseminaarissa ja ensimmäisessä lehtoreiden ohjauksessa sovitaan tarkemmin ohjauskäytännöistä ja sisällöistä. Ohjaukset sisältävät sekä pari- että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa.

Ohjausteemoja

ma 12.1.2026 **Samanaikaisopettajuus ja yhteisopettajuus**
(yhdessä luokanopettajaopiskelijoiden kanssa)

ma 2.2.2026 **Haastavat tilanteet opettajan työssä**
(yhdessä luokanopettajaopiskelijoiden kanssa)

Muita ohjausteemoja mm. seuraavista aiheista

- Harjoitteluaineiden erityispiirteet
- Ikätasoinen osaaminen sekä oppimisvaikeuksien ilmeneminen
- Jakso- ja tuntisuunnitelmien laatiminen
- Erityisopettajan erilaiset työskentelymuodot
- Kielitietoisuus opetuksessa

2.8 Reflektioteksti

Kirjoita reflektioteksti, jossa pohdit alla lueteltuja teemoja harjoittelujaksostasi. Otsikoi reflektiotekstisi yläotsikoiden mukaisesti. Koko reflektiotekstin pituus on n. 4–6 sivua. Muista, että reflektiotekstisi painopiste on omassa kehityksessäsi. Ota siis huomioon anonymiteetti: Älä kuvaa harjoitteluluokastasi mitään, minkä perusteella voisi tunnistaa yksittäisiä oppilaita tai opettajia. Älä siis sisällytä tekstiisi esimerkiksi nimiä, sukupuolia tai ihmisten ulkoisia piirteitä.

Hyväksytyssä suorituksessa on reflektoitu kaikkia seuraavia osa-alueita teoreettinen viitekehys huomioiden:

Omat tavoitteet suhteessa harjoittelujakson tavoitteisiin

- Mitä asetit harjoittelujakson tavoitteiksi, miten saavutit tavoitteet ja miten edistit niiden toteutumista?

Oma ammatillinen kasvu

- Kuvaile osaamisen kokemuksia opetusharjoittelujakson aikana
- Pohdi ryhmälle suunnitellun tuen merkittävyyttä toimintaympäristön muokkaamisessa. Olivatko tukitoimet riittäviä?
- Millaisia havaintoja teit opettamiesi ryhmien ja yksilöiden tarpeista ja edellytyksistä?
- Miten kehityit ryhmän ja oppilaan tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa? Entä arvioinnissa?

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen

- Millaisia tunteita vuorovaikutustilanteet oppilaiden kanssa herättivät sinussa ja miten käsittelit niitä?
- Analysoi yhteistyötä muiden opetusharjoittelijoiden ja lehtorien kanssa ja pohdi omaa kollegaksi kasvuasi.
- Pohdi, miten moniammatillinen yhteistyö toimi harjoittelusi aikana. Kuinka yhteenkuuluvuus luokan-/ aineenopettajan ja opetettavan ryhmän kanssa toteutui?

Opettajan etiikka ja yhdenvertaisuus

- Miten oma toimintasi tuki oppilaiden autonomian, yhteenkuuluvuuden ja pätevyyden kokemusta?
- Millaisia ristiriitatilanteita kohtasit ja kuinka ratkaisit niitä?
- Millaisia kieliin, kulttuureihin ja katsomuksiin liittyviä huomioita teit harjoittelun aikana? Miten pyrit huomioimaan kielten, kulttuurien ja katsomusten moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta?
- Miten ryhmäkohtaiset ja oppilaskohtaiset tukitoimet ja tuen muodot edistivät yhdenvertaisuutta?

Syventävä reflektio

- Valitse yksi harjoittelun aikana esille tullut tilanne tai kokemus, jonka koet jollain tapaa merkitykselliseksi. Kirjoita siitä Miten reflektoin -kuvion kysymysten mukaisesti edeten ylhäältä alaspäin (kuvio löytyy esimerkiksi tämän oppaan luvusta 1.2).

2.9 Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on läsnäolo vaaditussa määrässä pienryhmäopetusta, harjoitusten täysimääräinen suorittaminen, jaksoon liittyvät erilliset oppimistehtävät sekä opintojakson tavoitteiden täyttyminen. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

3 Erityisopetuksen perusharjoittelu yläkoulussa ja lukiossa (KAS.ERI.420) 5 op

3.1 Ajoitus

I opetusperiodi

3.2 Edeltävät opinnot

Erityispedagogiikan perusopinnot (25op) sekä Kasvatusalan työelämään tutustuminen (orientoiva harjoittelu) KAS.ORIE.020

3.3 Tavoitteet

Opiskelija

- perehtyy yläkoulun ja lukion erityisopetuksen toimintaympäristöinä ja osallistuu monipuolisesti koulun toimintaan
- perehtyy erityisopettajan työtehtäviin ja rooliin nuoren oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevassa monialaisessa yhteistyössä
- osaa kehittää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojaan erityisopettajan roolissa
- saa valmiuksia oppilaan tuen tarpeen tunnistamiseen ja arviointiin painottaen sosiaalisten ja emotionaalisten haasteiden näkökulmaa
- osaa suunnitella erityisesti sosiaalsiin ja emotionaalsiin haasteisiin kohdistuvaa tukea, toteuttaa tukitoimia ja arvioida tuen vaikuttavuutta vuosiluokilla 7–9, lukiossa ja siirtymävaiheissa
- ymmärtää pedagogisen dokumentoinnin merkityksen oppimisen, koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tuen prosesseissa

3.4 Sisällöt

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opetusta yhteistyössä ohjaavan opettajan, ainedidaktikon sekä muiden opetusharjoittelijoiden kanssa. Pääsääntöisesti harjoittelu toteutetaan yksilöharjoitteluna

Suunnittelussa huomioidaan kunkin oppiaineen ainedidaktiset lähtökohdat sekä oppilaiden yksilölliset tarpeet.

Harjoittelu koostuu opetettavista tunteista, reflektiosta, kollegiaalisesta yhteistyöstä, yksilö- ja pienryhmäohjauksesta, luennoista, seminaareista sekä itsenäisestä työstä. Opintojakso sisältää matkakirjatyöskentelyä.

3.5 Toteutustavat

Ilmoittautuminen

Seminaarit

- moniammatillinen yhteistyö –seminaari **ke 3.9.2025 klo 14.15–15.45** Normaalikoulu

Luennot

- arviointiluento **ma 1.9.2025 klo 14.15–15.45** Normaalikoulu

Pienryhmäopetus 28t

- Sisältää pienryhmä- ja yksilöohjausta

Harjoitukset 35t

- Opetuksen seuraamista / osallistuvaa havainnointia (15t)
- Opetusta (20t)

Reflektiotekstin palautus ke 22.10.2025 mennessä

Itsenäinen työskentely 67t

Yht. 135 t

3.6 Toteutustapojen lisätiedot

Perusharjoittelut KAS.ERI.410 ja KAS.ERI.420 suoritetaan perusopetuksessa ja lukiossa siten, että kaikki opiskelijat pääsevät harjoittelemaan eri ikäisten oppilaiden erityisopetusta harjoittelukokonaisuuden aikana. Osana harjoittelua tehdään yhteistyötä luokanopettajien ja aineenopettajien kanssa. Jos perusharjoittelu KAS.ERI.410 ei opiskelijalla toteudu alakouluympäristössä, suoritetaan perusharjoittelu KAS.ERI.420 alakoulussa. Ohjaaja määrittää harjoittelussa opetettavat aineet luokan tarpeiden mukaan.

Harjoittelussa keskitytään erityisesti sosiaalisten ja emotionaalisten haasteiden tunnistamiseen, arviointiin ja tuen järjestämiseen. Harjoittelussa opiskelija saa valmiuksia toimia erityisopettajana osana monialaista yhteistyöverkostoa.

3.7 Ohjaus

Aloitusseminaarissa ja ensimmäisessä didaktiikan lehtoreiden ohjauksessa sovitaan tarkemmin ohjauskäytännöistä ja sisällöistä. Ohjaukset sisältävät sekä yksilö - että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa.

Ohjausteemoja

- Hyvinvointi opettajan työssä
(sama ohjaus LO-opiskelijoille syksyn toteutuksessa)
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot opettajan työssä
(sama ohjaus LO-opiskelijoille syksyn toteutuksessa)
- Digitaalisuus ja tekoäly oppimisen tuen apuvälineenä
- Erityisopettajan yhteistyötahot- ja taidot (myös huoltajayhteistyö)
- Työrauhan rakentaminen yhteistyössä luokan- ja/tai aineenopettajan kanssa.
- Ympäristökasvatus ja ekososiaalinen sivistys

3.8 Reflektioteksti

Opetusharjoittelun päätteeksi kirjoitetaan reflektioteksti.

3.9 Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on läsnäolo vaaditussa määrässä pienryhmäopetusta, harjoitusten täysimääräinen suorittaminen, jaksoon liittyvät erilliset oppimistehtävät sekä opintojakson tavoitteiden täyttyminen. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

4 Erityisopetuksen syventävä harjoittelu 10op (KAS.ERI.610)

4.1 Ajoitus

toteutus osana maisterivaiheen opintoja

4.2 Edeltävät opinnot

Kasvatustieteiden perusopinnot (25 op), perusharjoittelu A (5 op), perusharjoittelu B (5 op) ja perusopetuksessa opettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaiset opinnot (60 op).

4.3 Tavoitteet

Opiskelija

- syventää erityisopettajan ammatillista identiteettiään suuntautuen valitsemaansa toimintaympäristöön
- hallitsee monipuolisesti erityisopettajan työtehtävissä vaadittavia tuen tarpeen arviointimenetelmiä
- osaa monipuolisesti suunnitella tukea, toteuttaa tukitoimia ja arvioida tuen vaikuttavuutta valitsemassaan toimintaympäristössä sekä yhteisön, ryhmän että yksilön näkökulmasta
- osaa toimia erityisopettajan roolissa oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevassa monialaisessa yhteistyössä
- syventää erityisopettajan tehtävissä edellytettäviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja
- osaa laatia pedagogisen tuen kirjaamiseen tarkoitettuja asiakirjoja ja hyödyntää niitä oppimisen, opiskelun ja hyvinvoinnin tuen prosesseissa
- osaa edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa ammatillisessa toiminnassaan
- osaa tehdä perusteltuja eettisiä valintoja kestävästi valitsemassaan toimintaympäristössä
- osaa analysoida kasvatuksen ja koulutuksen kenttää osana yhteiskunnan ja kasvatusajattelun kehitystä ja asemoida oman harjoittelupaikkansa suhteessa niihin

4.4 Sisällöt

Sisällöt määräytyvät opiskelijan valitseman toimintaympäristön mukaan. Opintojaksoa koskevat tarkemmat ohjeet annetaan kasvatuksen ja kulttuurin tiedekunnasta ja opintojakson käytännön toteutus tehdään kenttäkoulussa.

4.5 Toteutustavat

Opintojakso toteutetaan erillisen ohjeen mukaan ohjatusti kenttäkoulussa.

4.6 Toteutustapojen lisätiedot

Harjoittelujakson päätteeksi pidettävässä tiedeiltapäivässä opiskelijat esittelevät ryhmissä harjoittelujakson teoreettiset lähtökohdat ja toteutuksen sisällön sähköisenä esityksenä. Kuvien ja kaavioiden käyttö elävöittää esitystä.

Esityksessä ilmenee:

- jakson keskeiset tavoitteet
- teoriakytkennät
- sisältö ja toteutus
- johtopäätökset, kehittämisideat
- käytetyt lähteet.

4.7 Ohjaus

Opetusharjoittelu on ohjattua työskentelyä.

4.8 Reflektioteksti

Opintojakson päätteeksi kirjoitetaan reflektioteksti.

4.9 Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

5 Opetuksen seuraaminen ja suunnittelu

5.1 Opetuksen seuraaminen

Opetuksen seuraaminen painottuu ajallisesti siten, että oman opetuksen alkaessa opiskelija tuntee luokan oppilaat ja heidän erityistarpeensa. Samalla hän selvittää, mihin oppimisprosessiin hänen opetuksensa liittyy. Opiskelija reflektoi toimintaansa raportoinnin yhteydessä. Eri harjoitteluissa voi olla lisäksi harjoittelukohtaisia ohjeita opetuksen seuraamisesta.

Opetuksen seuraaminen sisältää opetuksen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien havainnointia. Seurantatuntien pohjalta laaditaan palautettava kirjallinen tehtävä, jossa esitellään opetusryhmän ja yksilön tuen tarpeiden kartoittaminen sekä toimenpiteet ja suunnitelma tuen antamiseen

5.2 Opetuksen suunnittelu

Opetusta suunnitellaan yhdessä luokan- tai aineenopettajan ja /tai luokan- tai aineenopettajaopiskelijan kanssa. Kaikilla oppitunneilla huomioidaan opetusryhmän tarvitsemat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt. Osa opetustunneista käytetään ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnitteluun ja toteuttamiseen ja osa yksilöllisen tuen antamiseen. Opetuskokonaisuuksista laaditaan jaksosuunnitelmat sekä opetettavista oppitunneista yksityiskohtaisemmat suunnitelmat. Suunnitelmasta ilmenevät oppitunnin/oppimiskokonaisuuden tavoitteet, opiskeltavat asiat, käytettävät menetelmät ja välineet, ajankäyttö, eriyttäminen sekä oppimisen monipuolinen arviointi.

Kaikki suunnitelmat toimitetaan ohjaaville opettajille. Jaksosuunnitelman tulee olla hyväksytty ennen oman opetuksen alkua. Tunnin/oppimiskokonaisuuden suunnitelma toimitetaan ohjaavalle opettajalle hyvissä ajoin ennen kyseistä tuntia/oppimiskokonaisuutta, jotta hän voi antaa suunnitelmasta ohjaavaa palautetta.

6 Oppimisen tukeen perehtyminen ohjatussa opetusharjoittelussa

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta tulee pääosin voimaan 1.8.2025.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnustetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan

- *oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä*
- *eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta*
- *opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa*
- *pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain*
- *opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet*
- *oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena*

Oppilaiden tarvitseman tuen tulee jatkua myös ohjatun opetusharjoittelun aikana. Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä voivat olla luokassa toteutettavien pedagogisten

ratkaisujen lisäksi esimerkiksi oppituntien palkitukset, joustavat ryhmittelyt sekä yhteis- ja samanaikaisopetus.

Tämä tarkoittaa opiskelijalle mahdollisuutta harjoitella yhteistyön tekemistä muiden koulun toimijoiden kanssa. Tällaisia ovat esim. rinnakkaisluokkien opettajat ja opettajaopiskelijat, erityisopettajat ja erityisopettajaopiskelijat sekä koulunkäynnin ohjaajat sekä oppilashuollon toimijat. Ohjaava opettaja kertoo opetusryhmän tuen tarpeista sekä niiden tukemisen järjestelyistä ja ohjaa opiskelijaa siinä, miten nämä tarpeet tulee ottaa huomioon opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Opiskelija tutustuu ohjatun harjoittelun aikana myös ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien suunnitteluun ja järjestämiseen sen mukaan, miten niitä järjestetään opetusryhmissä.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat

- yleinen tukiopetus
- opetuskielen tukiopetus
- erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä (alle 50% oppiaineen tunneista)
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä (yli 50% oppiaineen tunneista)
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa.
- tulkitsemis- ja avustajapalvelut, henkilökohtaiset apuvälineet

Oppimisen tuen uudistus

